

Jelentés az Országos Meteorológiai Szolgálat, mint léginavigációs szolgáltató 2016. évi tevékenységéről

Az 1035/2011/EU (2011. október 17.) a léginavigációs szolgálatok ellátására vonatkozó közös követelmények megállapításáról szóló rendelet előírja a szolgálatok ellátásának általános követelményeiként, hogy a szolgáltatóknak jelentéstételi kötelezettsége van. A léginavigációs szolgáltató éves jelentését a nemzeti felügyeleti hatóság (Magyarországon a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatala, majd a 382/2016 (XII. 2.) Korm. rendelet 7. pont 9. § (1) bekezdése értelmében a közlekedésért felelős miniszter, továbbiakban Hatóság) számára továbbítja.

A léginavigációs szolgálat általános értékelése

A Magyar Meteorológiai Intézet 1870-ben alakult meg Budapesten. Akkori nevén a Meteorológiai és Földdelejjességi Magyar Királyi Központi Intézet alapító okiratát a király ellenjegyezte, és az intézményt a vallás és közoktatásügyi miniszter felügyelete alá helyezte. Fő feladata a meteorológiai mérések szervezése és kiértékelése, az ország éghajlati viszonyainak feltárása volt. 1970-ben megalakult az Országos Meteorológiai Szolgálat (a továbbiakban: OMSZ), 1988-tól az OMSZ felügyeletét a környezetvédelmi és vízügyi miniszter vette át, 2010-től a vidékfejlesztési miniszter, 2014-től pedig a földművelésügyi miniszter látja el.

Az OMSZ vezetőinek feladat- és hatáskörét, a nem vezető beosztású munkatársainak feladatkörét, az ügyintézés főbb szabályait, a felelősségeket, a szervezeti felépítést, az egyes szervezeti egységek feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ), valamint belső kiadású irányító, szabályzó dokumentumok (elnöki utasítások, ügyrendek) határozzák meg. Ezen felül egyes dolgozók feladatait személyre szóló munkaköri leírások is szabályozzák.

Az OMSZ tevékenységét a hazai és nemzetközi jogszabályokon, ajánlásokon felül – ahogy korábban említettük – belső kiadású irányító, szabályzó dokumentumok határozzák meg.

Az OMSZ a léginavigációs tevékenysége tekintetében ötéves és éves üzleti tervet készít. Az OMSZ öt évre szóló üzleti terve komplexen tartalmazza az általános, az infrastrukturális és technológiai fejlesztési stratégiát, a repülésbiztonságra, kapacitásra, költséghatékonyságra, fenntarthatóságra vonatkozó hosszú távú célokat. Az éves üzleti tervben megjelennek a szakmai, informatikai, pénzügyi, műszaki, közbeszerzési, képzési, minőségügyi tervek. Az éves tervek a belső informatikai hálózaton, a központi fájl szerveren minden munkatárs számára hozzáférhetők.

Az OMSZ repülésmeteorológiai részleget is fenntart, Repülésmeteorológiai Osztály (a továbbiakban: RMO) néven. Az OMSZ repülésmeteorológiai tevékenységével a repülés biztonságát, illetve a repülés gazdaságosságát hivatott szolgálni. Műszaki és üzemeltetési képességünket a biztonságos és folyamatos szolgálat, a technikai kapacitás megléte és a megfelelő szakértelem biztosítja.

Az OMSZ rendelkezik a Hatóság által kiadott, 2020. szeptember 30-ig érvényes léginavigációs szolgáltatói tanúsítvánnyal.

Az OMSZ 2002-től működtet ISO 9001 szabvány szerinti minőségirányítási rendszert (MIR). Legutóbb a 2016. január 19-21-ig tartó auditon igazolta, hogy megfelelően működteti irányítási rendszerét, így a megújító audit a tanúsítvány meghosszabbítását eredményezte.

A munkautasítások folyamatosan frissülnek. Kétévente legalább egyszer minden munkautasítás felülvizsgálatra kerül, melyet a felülvizsgálatra kijelölt munkatárs aláírásával igazol a munkautasítás törzspéldányán. A munkautasításokat és a felülvizsgálatok igazolását a minőségirányítási vezető és a belső auditorok rendszeresen ellenőrzik. A munkautasítások módosításáról minden vezető e-mailben

tájékoztatót kap, melyről a beosztott munkatársakat e-mailben és/vagy osztályértekezleteken tájékoztatja. A hatályos munkautasítások az OMSZ belső hálózatán, az Elektronikus Dokumentumtárban találhatóak meg.

Az általunk kiszolgált vidéki repülőterekre (Debrecen, Pécs, Pér, Sármellék) – azok nyitvatartási idejét, illetve forgalmát figyelembe véve – továbbra is 9 óra érvényességű TAF-okat adtunk ki. Leszállási előrejelzést Sármellékre és Debrecenre készítettünk. Sármellék esetében a terhelés optimális megosztása céljából 2016. október végéig bontva: reggeltől kora délutánig a Pécsi Meteorológiai Állomás, a nap további részében az OMSZ RMO látta el a feladatot. 2016. november 1-től erőforráshiány miatt a feladat teljesen visszakerült az OMSZ RMO-ra.

Az OMSZ – minőségpolitikájának megfelelően – a megfigyeléseket és méréseket a hazai és nemzetközi ajánlások, előírások betartásával végzi. A felszíni állomások legfrissebb adatai 2-10 percenként álltak az előrejelzők rendelkezésére.

A védelem tekintetében a központi épület kétszintes beléptető rendszerének szoftvercseréje történt, frissítésre került a hozzá tartozó web-modul is. Az átállítás 2016. március 8-án megtörtént, azóta a rendszer zökkenőmentesen üzemel. A számítógépterem továbbra is külön biztonsági rendszerrel van ellátva, oda csak az arra jogosult személyek belépése lehetséges.

A repülőtéri állomásokon az állomások irodahelyisége többnyire a repülőtér védett részeiben van, belépés csak mágneskártyával, biztonsági szolgálaton és mágnes kapun keresztül lehetséges kísérettel, továbbá biztonsági kamerák üzemelnek. A péri állomáson mágneskártya nincs használatban, kulccsal zárják a munkatársak az irodát, valamint biztonsági és portaszolgálat működik.

A kapott és felhasznált adatok védelmét tűzfal és szigorú jogosultsági rendszer biztosítja. Az üzemzavarok és hibák elhárítása érdekében 24 órás IT ügyelet (help-desk rendszer) áll rendelkezésre.

A TAF-ok leadásánál a kiadáskori automatikus tárolás lehetetlenné teszi az utólagos manipulálást. A 15/2016. (VIII. 9.) OMSZ utasítás, Repülésbiztonsági politika, kockázatok és készenléti terv címmel a belső informatikai hálózaton minden munkatárs számára hozzáférhető.

2016. fontosabb eseményeinek áttekintése

A Repülésmeteorológiai Osztály az Előrejelzési Főosztály részeként működik. Az osztály tevékenységének célja a repülésmeteorológiai információ biztosítása, a repülésbiztonság növelése, a repülés hatékony és gazdaságos működésének segítése. Célként jelentkezik, hogy megfeleljünk az ICAO elvárásainak, a Bizottság 1035/2011/EU végrehajtási rendeletében foglalt, a léginnavigációs szolgálatok ellátására vonatkozó közös követelményeknek, alkalmazkodjunk az ICAO Globális Léginnavigációs Tervéhez, az ICAO Légiközlekedési Rendszer Blokk-fejlesztéséhez.

A 2015-ben a HungaroControl Zrt.-vel megkötött, 4 évre szóló szolgáltatási és együttműködési megállapodással az OMSZ tovább erősíti a két szervezet között élő sikeres együttműködést, aminek keretében a két szervezet között folyamatos konzultáció zajlik. 2016-ban a fő témák az OMSZ által bevezetett, új repülésmeteorológiai szolgáltatások körül folytak. 2016. március 31-én az új rendszer elemei bemutatásra kerültek a HungaroControl Zrt. érintett képviselői számára. A megújult produktumokat tartalmazó tematikus honlap β -tesztelése HungaroControl Zrt. és egyéb szervezetek meghívott felhasználóival 2016. augusztus 3-án megkezdődött.

A Koszovó feletti magas légtér polgári átrepülő légit forgalom irányítását a HungaroControl látja el, amelyhez kapcsolódóan az OMSZ 2016-ban is meteorológiai információt biztosított a két szervezet között létrejött együttműködés keretében.

2016. október 27-én az OMSZ repülésmeteorológiai szimpóziumot szervezett a „A repülésmeteorológia jövője, a jövő repülésmeteorológiája” címmel. A szimpóziumon számos szervezet vett részt, előadásokat hallgathattunk meg többek között a HungaroControl Zrt., a Nemzeti Közlekedési Hatóság, a Magyar Repülőszövetség, a Magyar Honvédség részéről az aktuális és a jövő repülésmeteorológiai kihívásairól. A szimpózium fő témája az OMSZ új tematikus,

repülésmeteorológiai honlapjának, az aviation.met.hu-nak és a megújult produktumok bemutatása volt. A rendezvény kiváló alkalmat szolgáltatott a meghívott szervezetekkel való konzultációra is.

2016. november 21-én a Légimentők Nonprofit Kft. szakmai látogatást tett az osztályunkon, aminek eredményeképpen a két szervezet közötti együttműködési megállapodás megújítására tettünk szándéknyilatkozatot.

2016 novemberében a horvát Croatia Control Ltd., mint vezetőpartner és további 5 kelet-közép-európai ország, valamint egy szoftverfejlesztő cég partneri megállapodásaként létrejövő az Európai Unió által kiírt CEF Transport 2016 keretein belüli eGAFOR pályázat előkészítése megkezdődött. A pályázathoz kapcsolódó kormányelőterjesztéshez összeállított dokumentáció elkészült.

Fejlesztések

A 2015-ben elindult szolgáltatás-fejlesztés keretében kialakítottuk a megújuló produktumok megjelenésének keretét adó és új repülésmeteorológiai információ-szolgáltatást lehetővé tevő, regisztrációhoz kötött repülésmeteorológiai portált, továbbá létrehoztuk az új produktumok készítését, menedzsmentjét, valamint a regisztrációkat kezelő belső adminisztrációs felületet.

2016. május 25-én hivatalos értesítés keretében tájékoztattuk a Hatóságot a bevezetésre kerülő új repülésmeteorológiai információs rendszerről „AVIATION.MET.HU - Az Országos Meteorológiai Szolgálat megújult repülésmeteorológiai tájékoztató oldala, megújult repülésmeteorológiai információkkal” címmel. A Hatóság 2016. június 10-ei keltezésű válaszelevelében a változtatásokat helyben hagyta.

Több hónapnyi operatív tesztelés után az aviation.met.hu oldal 2016. október 27-én operatív bevezetésre került. 2016. október 27. és november 7. között párhuzamosan üzemeltettük TESZT jelleggel az aviation.met.hu-t a rajta lévő megújult produktumokkal és az addigi repülésmeteorológiai előrejelzéseket tartalmazó www.met.hu/repulesmeteorologia al-oldalt. 2016. november 7-től az aviation.met.hu az OMSZ hivatalos repülésmeteorológiai honlapja a rajta lévő tartalommal együtt.

Az ICAO Annex 3 2020-ben kiadandó módosítása kötelezővé teszi a jelenlegi hagyományos alfanumerikus kódforma helyett a repülésmeteorológiai táviratok XML (Extensible Markup Language) formátumban (AvXML) történő nemzetközi cseréjét. A változtatás célja egy internet központú környezet felé történő elmozdulás a repülésmeteorológiai információk cseréjében, a világméretű rendszerszintű információkezelés részeként. 2015-ben elkezdett adaptálási munkával a célunk egyrészt egy olyan szoftver készítése, amellyel mind a hagyományos, mind az ICAO előírásoknak megfelelő XML formátumú TAF és SIGMET táviratokat elkészíthetők. Másrészt a programmal szemben az is elvárás, hogy segítse a meteorológus munkáját azzal, hogy egy felhasználóbarát webes felületen, ellenőrzött módon viheti be az adatokat, ezzel is csökkentve a hiba lehetőségét, szintaktikailag és logikailag helyes táviratok elkészülését. Az implementációt követően újabb fejlesztéssel a távirati információk vizuális megjelenítésére is lehetőség nyílik a jövőben. 2016-ban a táviratszerkesztő program első verziója elkészült, a jövőben a felmerülő hibák kiküszöbölése érdekében operatív tesztelése szükséges.

Ellenőrzések

2016. augusztus 31-én a sármelléki repülőtéren tartott helyszíni szemlét a Hatóság. A szemle során a hatóság nem állapított meg eltérést.

2016. szeptember 8-án került sor a Hatóság által lefolytatott éves felügyeleti ellenőrzésre. A Hatóság az ellenőrzés során egy eltérést állapított meg, melynek korrigálását kérték. Az OMSZ intézkedési tervet dolgozott ki az eltérés kiküszöbölésére, amelyet 2016. november 9-én megküldött a Hatóság felé. Az intézkedési tervben foglaltakat a Hatóság 2016. november 21-ei válaszelevelében jóváhagyta.

Egyéb

2016. október 24-től a napkori radar felújítására került sor. A felhasználók tájékoztatása a felújítással kapcsolatban előzetesen megtörtént. A napkori radar december 3-ától újra operatív üzembe állt.

A léginavigációs szolgálat teljesítménye az üzleti tervében foglalt teljesítménycélokhoz viszonyítva

Repülésmeteorológia

Repülésmeteorológia területén a vidéki repülőterekre (Debrecen, Győr-Pér, Pécs-Pogány, Sármellék) kiadott TAF-ok tekintetében az üzleti tervünkben meghatározott az ICAO előírások szerinti időjárás-változás miatt kiadott AMD TAF kibocsátásra vonatkozó teljesítménycélt teljesíteni tudtuk. A kiadott AMD TAF-ok aránya (a repülőterek zárása miatti CNL, illetve repülőtér nyitása miatti NIL-re történő AMD kiadás nélkül) a 2015-ös évhez viszonyítva jelentősen csökkent. Ugyanígy elmondható, hogy a kiadott TAF-ok ANNEX 3 szerinti kódolási szabályoknak történő megfelelése tekintetében – az ICAO által javasolt – teljesítménycélt átlagosan 4,65%-kal meghaladva sikerült teljesíteni 2016-ban. A 2015-ös évhez viszonyítva ez a mutató is javult egy saját forrásból létrehozott ellenőrző algoritmusnak köszönhetően.

Adatellenőrzés, adatrögzítés, éghajlati archívum működtetése

Kollégáink az üzleti tervünkben meghatározottaknak megfelelően biztosítják a jó minőségű adatok elérhetőségét az adatbázisban. Ezalatt értjük mind az adatok folyamatos ellenőrzését és javítását, mind a folyó megfigyelések területén az esetleges műszer problémák jelzését. A 24 órás folyamatos adatellenőrzés elindítása 2016-ban nem sikerült humán erőforrás problémák miatt. A feladat 2017-től a MFO-ra kerül, ahol megfelelő szakképzett munkaerőt szabadítanak fel a folyamatos, 24 órás adatellenőrzés elvégzéséhez.

A földfelszíni megfigyelő hálózat adatrendelkezésre állásának szinten tartása

Elmondható, hogy az üzleti tervünkben meghatározott éves átlagos rendelkezésre állást (98%) a megfigyelési adatok tekintetében sikerült teljesíteni (98,5%). Az automaták esetében az adat rendelkezésre állás a 2015-ös évhez hasonlóan alakult: az észlelővel ellátott állomásokon az előírt mutatót (95%) 2,6%-kal meghaladva sikerült teljesíteni, az észlelő nélküli automatákra vonatkozóan a csak a beérkezett (99,6%) és a hibátlanul beérkezett (95,1%) adatokra teljesült. A hibátlanul, időre beérkezett adatok estében 1%-kal elmaradtunk a vállalt mutatótól. Az előforduló hiányok két fő okra vezethetők vissza: az év során több helyen fordult elő ismétlődő, hosszabb áramszünet, valamint a műszer(ek) meghibásodása miatti kimaradás.

A távérzékelési mérőrendszerek – radarhálózat, műhold – és a rádiószondázó rendszer magas szinten történő folyamatos üzemeltetése

Rádiószondázás tekintetében elmondhatjuk, hogy a teljes rendelkezésre állás Budapest állomásunkon 100%, Szeged esetében 99,73%.

Időjárás radarjaink tekintetében Budapesten 2,4%-kal, Pogánvváron 4,7%-kal, Szentesen 1,8%-kal teljesítettük túl az üzleti tervünkben teljesítménycélként meghatározottakat. A napkori radarunk esetében a rendelkezésre állási mutató nem érte el a teljesítménycélt, ennek oka, hogy több mint 1 hónapig radarfelújítást végeztünk Napkoron. A felhasználók előzetes tájékoztatása a leállással kapcsolatban megtörtént. Amennyiben a tervezett leállásra vonatkozó időszakot figyelmen kívül hagyjuk, a rendelkezésre állás 4,6%-kal múlta volna felül a teljesítménycélt.

A műholdadatok rendelkezésre állása 99,5% volt, az tévyszám 1,5%-kal haladta meg a teljesítménycélként meghatározott értéket.

A földfelszíni mérőhálózatban tervezett fejlesztések végrehajtása

A polgári repülőterek közül Debrecenben és Sármelléken sikeres együttműködés keretében a korszerűsítést elvégeztük. Az engedélyeztetési folyamat megindítása és a tesztüzem 2017 második felében kezdődik. A repülőtéren működő meteorológiai állomások alkalmasak automatikus METAR készítésére. A péri repülőtéren érvényes üzemeltetési engedéllyel rendelkezünk a repülésmeteorológiai rendszerre vonatkozóan, azonban a teljes automatizálás terén további fejlesztési igények merültek fel. Ahhoz, hogy a repülőtér teljes egészében automatikusan működhessen, a zivatarfelhő és zivatar

jelenségek táviratba kerülését meg kell oldani. A megfelelő algoritmust kifejlesztettük, beprogramoztuk, a módszer tesztelése folyik jelenleg.

A 2013-ban elindított MET-ÉSZ önkéntes észlelői rendszer 2016-ban is sikeresen üzemelt. Regisztrált, minősített észlelőink száma gyarapodott, az OMSZ-hoz beérkező észlelmények száma megnövekedett. A beérkezett adatokat rendszeresen moderáljuk, felügyeljük.

A hagyományos szinoptikus hálózat felülvizsgálata folytatódott. Az átalakítás irányvonala meghatározásra került, azonban számos stratégiaileg fontos kérdésben még nem született döntés, így az átszervezést megkezdeni még nem tudtuk. A hagyományos mérések automatizálására irányuló fejlesztéseket folytattuk. Folyamatban van a párolgásmérés és a vizuális megfigyelés, jelenidő automatizálásának kifejlesztése, valamint az egyéb paraméterek modellezhetőségének vizsgálata is.

A 2016-os évben is folytatódott a meteorológiai mérőhálózat bővítése, modernizálása, aminek keretében példaértékű együttműködés vette kezdetét két vezető hazai szakmai intézmény, a Fővárosi Állat- és Növénykert és az Országos Meteorológiai Szolgálat között. Az együttműködés első lépéseként a Föld Napján átadásra került egy meteorológiai állomás. A mérőérzékelőket az OMSZ, a szükséges területet és energiaellátást pedig a FÁNK biztosította. Az itt mért adatok hasznos tájékoztatást adnak az állatkert látogatói, és az előrejelzéseken dolgozó meteorológusok számára is, információt kaphatunk a város klímamódosító hatásáról, ezen kívül a FÁNK energiahatékonyságot célzó fejlesztéseit támogatni fogja. A Szolgálatunk által kifejlesztett meteorológiai adatgyűjtő tovább finomítása 2016-ban is folytatódott. A legnagyobb jelentőséggel bíró fejlesztés a Marczell György Főobszervatóriumban lévő műszerkert teljes körű felújításának befejezése volt. A felújítás keretében egy, a legmodernebb technikának megfelelő automata állomást telepítettünk.

A távérzékelési mérésekkel kapcsolatos fejlesztések végrehajtása

A napkori radar felújításával kapcsolatos feladatokat elvégeztük. A közbeszerzési eljárás lefolytatására került, sikeres szerződéskötéssel zárult. A felújítási munkálatok októberben kezdődtek, 2016. december 3-án pedig a radar újra operatív üzembe állt. A modernizálás a radar komplett cseréje nélkül, a nem pótolható, elavult alkatrészek cseréjével történt meg. A radarberendezések antenna, adó, sugárzó oldali részei hosszú távon fenntarthatóak, hiszen a működési elv, az ide vonatkozó technika nem fejlődött az elmúlt évek során jelentősen. Hatalmas változások történtek azonban a jelfeldolgozás, adatátvitel, vezérlés, mozgatás terén, és az ún. polarizációs technika területén is kiemelkedő újítások jelentkeztek. A projekt eredményeképp a korszerűsítés a radarhálózat kelet-magyarországi állomását képessé teszi az operatív 24 órás mérési feladatok maradéktalan ellátására, az eddiginél magasabb rendelkezésre állással. További előny, hogy a modernizált radar magasabb műszaki színvonalának köszönhetően kiszélesíti a teljes körű polarimetrikus méréseket.

A clear air radarcélok kiszűrésére alkalmas módszer kidolgozásra került, a módszer operatív bevezetése megtörtént.

Az új radar CMAX eljárás módszertanának kidolgozása megtörtént, azonban szakmai indokok miatt további vizsgálat és fejlesztés szükséges.

A megújított radaros csapadékösszeg-korrektíós eljárás felbontásának növelése, kiterjesztése a radarok teljes mérési körzeteire vonatkozó eljárás módszertanának kidolgozása megtörtént. A kapott eredmények alapján egyértelművé vált, hogy az eljárás jelenlegi állapotában nem elfogadható, további fejlesztésre van szükség.

A cseppspektrummérő adatainak és a radarhálózat szintézise a munkaerő elvándorlás miatt elmaradt, a feladat ezért 2017-re került átcsoportosításra.

Az új típusú felhőalpmérők megismerését, tesztelését, üzembe állítását, az adatok elemzését elkezdtük megvalósítani, a tárgyban további vizsgálatok szükségesek, a feladat befejezése 2017-ben várható.

Az ODL adatgyűjtő fejlesztése folyamatos, újabb három helyszínen került telepítésre. Az adatgyűjtő fejlesztését tovább folytattuk 2016-ban is, aminek köszönhetően újabb érzékelők kezelésére lett alkalmas.

Az OMSZ ODL adatgyűjtő valós idejű grafikus adatmegjelenítő programja elkészült, a rendszer operatív módon működik a Marczell György Főobszervatórium kertjében. Több alkalommal használtuk bemutatók, oktató előadások alkalmával is.

A másodlagos műholdvétel kialakítása műszaki okok miatt nem fejeződött be. Ismeretlen zavarjel a vételben olyan mértékű kimaradásokat okoz, ami miatt a vett adatok nem feldolgozhatók. További vizsgálatok szükségesek a zavarjel feltárására, kiküszöbölésére.

Felhasználó-támogatás (IT), lokális hálózat- és telefonrendszer-üzemeltetés és felügyelet

A telefonközpont és telefonhálózat, a LAN rendszer, valamint az Internet használatának központi felügyelete megbízhatóan üzemel, az igények szerinti aktualizálás folyamatos.

Meteorológiai üzenetkapcsoló rendszer, távközlési rendszer üzemeltetése és felügyelete

A hibás táviratok javítása folyamatos, a javított táviratok formai hibáktól mentesek. A távközlési vonalak rendelkezésre állási mutatója csaknem 100%, vagyis az üzleti tervben előirányzott teljesítménycélnál jobb.

Központi menedzselésű szerverek és operatív munkaállomások, valamint egyes szoftverek üzemeltetése, felügyelete

A központi menedzselésű szerverek, munkaállomások, hálózati programrendszerek megbízhatóan, jó hatásfokkal üzemelnek. Az átlagos rendelkezésre állás 99,98%-os.

A központi meteorológiai adatfeldolgozó és folyamatirányító rendszer felügyelete és menedzselése

Összességében megállapítható, hogy az üzleti tervünkben meghatározott teljesítménycélt 2016-ban is sikerült elérni, az IT alkalmazás rendszer üzembiztonságát szavatolni, 99,88%-os szintet biztosítva.

Interaktív előrejelző, megjelenítő rendszer (HAWK)

A HAWK hibanapló alapján 15 hiba fordult elő a megjelenítő rendszer működésével kapcsolatban az év során. A hibákat a felhasználók jelentették be. A bejelentések alapján a hibák szűrésre kerültek, illetve néhány hiba jelentés kapcsán a HAWK rendszer továbbfejlesztésére került sor. Ezek alapján elmondható, hogy a HAWK rendszer nagy megbízhatósággal működött.

AROME és ALADIN ultra-rövidtávú előrejelzés

A hibanaplókat elemezve elmondhatjuk, hogy az ALADIN/AROME/LAMPES modell rendszerek jó megbízhatósággal működtek (2,4% volt a hibás futások száma a teljes időszakhoz viszonyítva).

ECMWF középtávú előrejelzés

Az ECMWF hibanapló alapján 5 hiba fordult elő az év során, és legtovább 72 órába telt a hiba helyreállítása. Ezek alapján elmondható, hogy az ECMWF produktumokat előállító rendszer nagy megbízhatósággal működött.

Pénzügyi eredmény

Az OMSZ, mint költségvetési szerv minden évben éves költségvetési tervet, illetve gazdálkodásáról éves beszámolót nyújt be a felügyelő minisztérium részére, ahol azt ellenőrzik is. A beszámoló része a mérleg, amely leltárral, számlákkal és analitikus kimutatásokkal kerül alátámasztásra.

Az OMSZ minden évben, így 2016-ban is elvégezte a 2015. évben a nemzetközi polgári repüléssel kapcsolatban felmerült költségekről készült pénzügyi kimutatás független könyvvizsgálatát – amelyet a SZÁM-ADÁS Kft. készített. A könyvvizsgálat az érvényes nemzeti és nemzetközi standardok alapján került végrehajtásra. A könyvvizsgálói vélemény szerint a pénzügyi kimutatás az OMSZ szabályzataival, bizonylataival, valamint a jogi alapokmálynak megfelelő mérleg beszámolójával összhangban van, és megbízható, valós képet ad a polgári repüléssel kapcsolatosan, 2015. évben, 395.155 E Ft nagyságrendben felmerült költségekről.

Gazdálkodási eredményeink – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. Törvény előírása alapján – az Interneten (www.met.hu) lettek közzétéve. Ugyanitt található az éves költségvetési beszámolók, költségvetési alapokmányok, külső féllel történő szerződésekre való utalások.

A léginavigációs szolgálat felhasználókkal való kapcsolata

Az OMSZ szoros szakmai együttműködést folytat a HungaroControl Zrt.-vel. A két szervezet között minden évben több szakmai egyeztetés történik az együttműködés keretében. Az együttműködési megállapodást a két szervezet 2015-ben négy évre (2016–2019) írta alá.

Néhány vidéki repülőtér (Békéscsaba, Debrecen, Győr-Pér, Nyíregyháza, Pécs-Pogány, Sármellék, Szeged) és az OMSZ között megállapodás van érvényben, mely az adat- és információ-szolgáltatás rendjét tartalmazza. 2016-ban a sármelléki, debreceni, valamint győr-péri repülőtér üzemeltetőivel is folytattunk egyeztetéseket.

Az OMSZ 2016. november 7-én operatíván elindította új, regisztrációhoz kötött repülésmeteorológiai oldalát, az aviation.met.hu-t. Közel két hónapos működés után 2016. december 31-én a regisztrált felhasználók száma elérte az 1198 főt, amibe az OMSZ-nál dolgozó kollégák regisztrációja nem értendő bele.

Humán erőforrás-politika

2016. szeptember 15-ig az operatív szolgálatot adó repülésmeteorológusok létszáma hét fő volt. 2016. szeptemberében egy fő tapasztalt és magasan kvalifikált repülésmeteorológus elhagyta az OMSZ kötelékét, majd 2016. október 15-én vezetőváltás történt az osztályon, aminek következtében 2016. november 16-ával további egy fővel csökkent az osztály létszáma. Az így előálló humán erőforráshiány megnehezítette az osztály működését. A munkaerőhiány orvoslására átmenetileg az Időjárás-előrejelző és Veszélyjelző Osztályról egy repülésmeteorológiai tapasztalattal rendelkező kolléga is ellátott operatív szolgálatot osztályunkon, továbbá egy fő átvezénnyel, majd áthelyezéssel osztályunkra került, illetve 2016. december 1-től további egy fő felvétele megtörtént, betanulásuk megkezdődött és folytatódik a következő évben.

Az OMSZ emberi erőforrásokkal és minőségügyi politikájával kapcsolatos tevékenységének megfelelően 2016-ban is törekedett a repülésmeteorológiai előrejelzők szakmai tudásának szinten tartására, illetve emelésére. Ennek érdekében az OMSZ-on belül zajló intézeti továbbképzéseken repülésmeteorológus kollégáink ismét részt vettek. Szerződést kötöttünk az Entry Point Kft-vel, amely a HungaroControl Zrt. szakszemélyzete számára is nyújt nyelvi képzést. Tavasszal a szerződés keretében két kollégánk részt vehetett egy egyhetes szakmai angol nyelvtanfolyamon, bekapcsolódva a HungaroControl Zrt. repülésmeteorológusai számára nyújtott képzésbe.

2016. évben elhangzott intézeti szakmai továbbképzések:

- *A múlt, a jelen és a jövő éghajlatának kutatása az Országos Meteorológiai Szolgálatnál című előadássorozat*
  - *A matematikai statisztika szerepe a változó éghajlat kutatásában*
  - *Az időszerelemzés néhány eszköze tendencia és szélsőség vizsgálatokhoz*
  - *A meteorológiai elemek térbeli eloszlásának vizsgálata*
  - *Célzott adaptációt megalapozó éghajlati információk*
  - *Új éghajlati szcenáriók a Kárpát-medence térségére*
  - *Humán biometeorológia a gyakorlatban*
  - *A városi hősziget jelenség – alkalmazkodási és megelőzési tervek*
- *Balatoni viharjelzés, balatoni viharok*
- *A Balatonnal kapcsolatos dinamikus modellezési eredmények*

Budapest, 2016. október 13.